

Předmět pedagogiky – výchova, význam pedagogiky

Předmět pedagogiky

- předmětem pedagogiky je výchova; předmětem pedagogiky jakožto vědy je edukační realita, její procesy a konstrukty
- výchovu v protikladu k vlivům prostředí chápeme jako záměrné působení na rozvoj jedince začínající v rodině a postupně se stávající záležitostí profesionálních pedagogických pracovníků
- pedagogika bývá často chápána pouze jako věda zabývající se jen výchovou dorůstajících jedinců
- v současnosti však pedagogika zaujímá místo vědy o permanentní výchově, o celoživotní výchově dětí, mládeže i dospělých (andragogika, gerontagogika)
- dříve byla výchova také chápána a směřována jen k výchově zdravých jedinců → zcela nesprávné pojetí
- výchova jak normálních jedinců, tak i výchova jedinců postižených
 - pomáhá pedagogice hlouběji odhalit zákonitosti výchovy i adekvátní principy, formy a metody výchovy obecně platné
- v tradičním povědomí se výchova obvykle spojuje s péčí o jednotlivce nebo relativně malé sociální skupiny
- v současnosti se pedagogika stále více soustřeďuje na celospolečenské výchovné problémy, na výchovu ve společnosti jako celku a její dílčí formy
- týká se to výchovy ve školských zařízeních, výchovy mimoškolní zajišťované společenskými organizacemi, kulturními institucemi i hromadnými sdělovacími prostředky, výchova uskutečňovaná na pracovištích a výchova rodinná a sebevýchova (autoedukace)
- výchova v různých abstrakčních rovinách :
 - výchova v určité oblasti – vědecké, technické, umělecké i v další oblasti
 - výchova v určitém oboru – konkrétnější, matematika, historie
- pedagogika řeší výchovu na všech úrovních → čím konkrétnější úroveň výchovy, tím více narůstá interdisciplinárního přístupu za integrální funkce pedagogické teorie, kategorií, zákonitostí a principů
- pedagogika jako věda má za úkol především popsat pedagogické jevy a klasifikovat je podle různých kritérií
 - jde o popis jevů minulých i současných neboť sociální jevy je třeba zkoumat v historickém kontextu
- významným krokem je srovnávání, vyhodnocování a zobecňování pedagogických jevů → výchovné cíle, výchovné principy, výchovné formy, metody a prostředky
- odhaluje dílčí i obecné pedagogické zákonitosti a nabývá schopnosti modelovat pedagogický systém
- svůj obsah předmětu čerpá z výsledků pedagogického bádání :
 - z hlediska rozsahu řešení problematiky - pedagogické monografie a díla syntetické povahy
 - z hlediska poměru ke každodenní pedagogické praxi – práce teoretické a s praktickým posláním (knihy, studie, články, pedagogické slovníky a pedagogické encyklopedie)

Význam pedagogiky

- teoretický význam pedagogiky spočívá v odhalování zákonitostí výchovy a důležité úlohy v rozvoji jedince i v životě společnosti
- pedagogika poskytuje rozbor výchovy ve všech věkových údobích a v nejrůznějších vzdělávacích a výchovných zařízeních

Seminář k úvodu do pedagogiky a základům pedagogického myšlení

- pedagogika podává srovnávací analýzu různých výchovných systémů, jejich cílů, forem, metod a prostředků
- pedagogika umožňuje hledat optimální výchovně-vzdělávací koncepci pro danou společnost
- praktický význam pedagogiky spočívá v poskytování nepřeborného množství podnětů pro všechny školské i výchovné pracovníky, pro rodiče i pro další pracovníky zabývající se výchovnými problémy alespoň okrajově
- praktická pedagogická činnost vyžaduje, aby k teoretickému pedagogickému vzdělávání přistoupil také aktivní a kladný vztah ke společnosti, pro kterou vychováváme, k lidem, které vychováváme, i kladný vztah k samotné pedagogické práci
- pedagogický pracovník si musí osvojit mnoho důležitých pedagogických dovedností a návyků umožňujících aplikaci teoretických závěrů pedagogických věd v každodenní výchovné a vzdělávací praxi

Literatura: Grecmanová, H., Holoušková, D. Obecná pedagogika I. Olomouc: Hanex, 1999.
Jůva, V. sen. a jun. Úvod do pedagogiky. Brno: Paido, 1999.
Průcha, J. Moderní pedagogika. Praha: Portál, 1997.
Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. Pedagogický slovník. 3. rozšířené vydání. Praha: Portál, 2001.